

Atidaryta 21-oji Vilniaus knygų mugė

Jono Meko citatos „Gyventi reikia be formulių, reikia būti atviram“ improvizacija šiandien pradėta 21-oji Vilniaus knygų mugė. Atidarymo scenoje vaizdais, vietoje gimstančiais žodžiais bei repo ritmais šiuolaikinį performansą „fluxus“ dvasia pradėjo renginio vedėjas Andrius Bialobžeskis, lyg garsusis avangardinio kino kūrėjas „filmindamas“ save bei susirinkusią publiką.

Šių metų Vilniaus knygų mugė pradėta ir ką tik šį pasaulį palikusio poeto Kęstučio Navako eilėraščio citata – kūrėjas vos viena diena prasilenkė su dienos šviesą išvydusia paskutine savo poezijos knyga „Poetas pamiršta pavarde“, šiandien pristatoma mugėje.

Šių metų Vilniaus knygų mugės globėjo, Lietuvos respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodžius scenoje perskaitė jo patarėja Sonata Šulcė, perdavusi linkėjimą gyventi be formulių ir atvira širdimi. „Ji yra tas orientyras, pagal kurį knygos atranda mus, o mes – jas. Būtent šio orientyro vedami ieškome naudingos literatūros, kuri pakylėtų dvasią ir plėstų akiratį, – Prezidento vardu kalbėjo S.Šulcė. – Lietuva neabejotinai turi kuo didžiuotis – talentingais žodžio meistras, grynuolio ieškančiais leidėjais, tekstų tyrinėtojais ir visa skaitančia savo tauta. Linkiu šiandien visiems drąsos ir smalsumo peržengti tai, kas yra įprasta, ir ieškoti netikėtų atradimų. O jų ši mugė visada žada ir daug dovanoja“.

Sveikinimo žodį taręs Lietuvos kultūros ministras Mindaugas Kvietkauskas kalbėjo, kad dažnai šių metų mugėje tariamas žodis „formulė“ lotyniškai reiškia „formelė“ – tokią formą, kuri yra labai ribota, siaura, suspausta, o Jonas Mekas apie formą yra rašęs kaip apie stebuklą. „Kas yra knyga? Ar tai sėkmės ir pelno formulė, reklamuojama, tiražuojama, bet ribota, suspausta į rėmus, ar vis dar kalbos ir meno stebuklas, prie kurio prisilietus suskamba mūsų proto ir kūno ląstelės?“ . – retoriškai klausė Kultūros ministras. – Kas yra Vilniaus knygų mugė? Jau nusistovėjęs, įprastas modelis ar gyva, kintanti, auganti, užpildanti vis naujas erdves didžiausio mūsų literatūrinio įvykio forma? Kviečiu jus visus gyvai ieškoti atsakymų į atvirus klausimus 21-ojoje Vilniaus knygų mugės programoje, jos susitikimuose ir diskusijose. Visada geriau ieškoti atsakymų kaip hipotezių, o ne kaip formulių“.

Dėkodamas mugės organizatoriams, kad jie nuolat siekia jau atrastas formas toliau tobulinti, į paskutinį scenoje savo išstartą klausimą „Kas yra forma, kuriai netinka jokia formulė?“, atsakė Kęstučio Navako žodžiais: tai – taškas.

Sveikindamas susirinkusius Vilniaus meras Remigijus Šimašius pasidžiaugė, kad Vilniaus knygų mugė pasirinko tokį šūkį, kuris verčią mąstyti. „Smagu gyventi su mažiau formulių, atviriau, labai linkiu, kad ši knygų mugė padėtų to pasiekti, – sakė Vilniaus meras. – Mes labai dažnai apie knygą kalbame vien tik iš gerosios pusės. Bet mažai tokių, kurie pasakytų „perskaičiau blogą knygą ir jos nerekomenduoju“. Knygų būna visokių. Ir jei jau gyvename be formulių, noriu palinkėti drąsos. Kad galėtume pasirinkti tai, kas geriausia, kas mums priimtinausia. Mes turime apie knygas kalbėti atvirai. Yra įkvepiančių knygų ir nelabai, yra gerų ir blogų. Tad linkiu visiems atrasti kuo geresnes knygas, o kūrėjams – kuo daugiau įkvėpimo, kad jos būtų vis geresnės, padedančios siekti aukštesnių idealų“.

Scenoje visus Knygų mugės dalyvius bei svečius sveikino ir Lietuvos Nacionalinės kultūros bei meno premijos laureatas rašytojas Saulius Šaltenis, vis bandantis sau atsakyti į klausimą, kur slypi šio renginio paslaptis. „Man čia daug kas neaišku, bet aš ateinu, pasėdžiu, knygas pavartau ir namo grįžtu geriau galvodamas apie lietuvių tautą. Nes kasdien vis skaitai, kad kasdienybė ne tokia jau

graži, kad visi nusivylę ir panašiai. O čia žmonės traukia tūkstančiais. Kur jie eina? Normalus gi neitų, yra juk rimtesnių dalykų. Ko čia eiti? Aš tai rašytojas, aš esu priverstas....“ – juokavo S. Šaltenis.

„Knygų mugė – tai lietuviškas stebuklas, primenantis tuos, kuriuos sukuria mūsų mokslininkai, startuoliai, gyvybės mokslų centrai ar teatrai, – jau nulipęs nuo scenos sakė Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas. – Tai man vis dar mįslingas ir gana keistas reiškinys, nes žmonės, užuot rinkęsi kitokias pramogas, tūkstančiais traukia į šiuos rūmus prie Neries, vaikštinėja, perka, klausosi, kalba, ginčijasi. Prisimenu pačią Vilniaus mugės pradžią, kai ji tik kūrėsi. Iš pradžių visi čia eidavo kaip į žemės ūkio, alaus ar kokią kitą mugę. Bet po truputį renginys atrado savo žmones. Man tai pavyzdys, kaip reikia tikėti tuo, ką darai, atkakliai dirbti, turėti idėjų, entuziazmo – tik tokiu būdu gimsta stebuklai. Kuo daugiau mes jų turėsime savo kultūroje, moksle, pramonėje, tuo labiau didžiuosimės Lietuva, galvosime, kad čia yra įdomu ir gera gyventi“.

Romanų „Riešutų duona“, „Amžinai žaliuojantis klevas“, „Kalės vaikai“, „Lituanica“ autorius S.Šaltenis šių metų Knygų mugėje pristato ir naujausią savo kūrinį – „Geležiniai gyvatės kiaušiniai“. „Dabar atrodo, kad tai paskutinis, svarbiausias mano romanas. Kas skaitė, sako, kad geras, – šypteli autorius. – Aš ilgai rašau: matuoju, vaikštau, galvoju – daug metų. Parašyti, kai jau viskas yra galvoje, ne taip sunku, bet suvokti ir atrasti kažką naujo – tai lyg gerą vyną subrandinti mintis bei idėjas“.

Kiekvienais metais S. Šaltenis užsuka į Vilniaus knygų mugę. „Man įdomu po ją paslaminėti, atsisėsti ir pasiklausyti to bendro triukšmo – jis man primena vandenyno gaudesį. Šiaip triukšmo nemėgstu, bet gal jau senstu ir klausu prastėja, nes šis man patinka. O jei klaustumėte, kokia žuvis norėčiau būti šiame gausmo vandenyne, sakyčiau, kad tikrai ne plėšri, bet ir ne auksinė žuvelė. Žinau, kad ne silkė, nes jos nemėgstu, apsinuodijau vaikystėje. Man patinka tunas. Tunas yra gera žuvis“.

Kasmetinėje Vilniaus knygų mugėje diskutuojant lengva pereiti nuo knygų prie žuvies, nuo literatūros prie filosofijos, nuo meno prie politikos. Čia iš tiesų daug erdvių bei progų diskusijoms, o įdomiausios šiemet įsikurs „15 min. forume“, 3 salėje.

Šiandien iki 19 val. skelbiama „Bičiulių dieną“, rytoj nuo 10 iki 21 val. – „Penktadienis be formulių“, šeštadienį nuo 10 iki 21 val. – „Atvirų pasimatymų diena“, kurią užbaigti galima bus nuo 21 iki 23 val. truksiančiame renginyje „Naktis mugėje. Žodis kaip pasikartojantis sapnas“. O sekmadienį visi kviečiami į „Šeimos dieną“, kuri tęsis iki 17 val.

Jau prasidėjusiame didžiajame keturių dienų Knygų mugės maratone lankytojų laukia begalė įdomių ir dar neatrastų temų. LITEXPO šį savaitgalį žada tapti populiariausiu kultūros tašku Vilniuje. Nes, kaip pastebi S. Šaltenis, mugė turi savo magnetą – savotišką paslaptinę trauką.

Daugiau informacijos:

Inga Jurčienė

Rinkodaros skyriaus vadovė

Lietuvos parodų ir kongresų centras LITEXPO

El. p.: i.jurciene@litexpo.lt

Mob.: +370 672 30 784